

DOĞAL YÖNTEMİN KULLANILDIĞI JAPONCA DERSLERİNDE ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(A Review Of The Teacher Attitudes In The Japanese Courses Using Natural Method)

Yrd.Doç.Dr.Salih USUN *

ÖZ

Bu araştırmanın amacı doğal yöntemin kullanıldığı Japonca derslerinde öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerine göre yabancı dil öğretim elemanlarının davranışlarını değerlendirmektir. Araştırmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında öğrenci görüşlerini belirlemek amacı ile anket, öğretim elemanı görüşlerini belirlemek amacı ile görüşme formundan yararlanılmıştır. Araştırma örneklemini ise hazırlık ve birinci sınıflarda öğrenim gören 69 öğrenci ve 9 Japon uyruklu öğretim elemanı oluşturmuştur.

Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda Japon öğretim elemanlarının en sıklıkla gösterdikleri davranışlar, öncelik sırası ile şunlardır: 1-Zamanı etkili kullanma 2-Sınıfta iletişimi arttırmak için sözel ve beden dilini kullanma, 3-Dersi sona erdirirken öğrencileri selamlama. Japon uyruklu öğretim elemanlarının görüşme formuna vermiş oldukları cevaplara göre program uzun olduğu için zamanında bitirmede güçlük çektikleri saptanmıştır. Tıpkı öğrencilerin de anket sorularına vermiş oldukları cevaplarda belirttikleri gibi, Japon uyruklu öğretim elemanlarının Japonca öğretiminde her zaman gösterdikleri davranış zamanı etkili kullanma davranışıdır. Bu bulgular doğrultusunda öğrenci görüşleri ile öğretim elemanı görüşleri arasında herhangi bir fark bulunmadığı ve öğretim elemanlarının derslerde doğal yöntemi etkili olarak kullandıkları saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler : Doğal Yöntem; Japon Dili Eğitimi; Öğrenci Görüşleri; Öğretmen Davranışları.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the attitudes of the foreign language teachers in the Japanese classes, in which the natural method is being used, according to the views of the students and teachers. The population of this study were the students and teachers of the department of the Education of the Japanese Language in the university of Çanakkale Onsekiz Mart. The data were gathered from 69 students by an questionnaire and from 9 teachers by a View Form. The data were analysed by the statistical techniques as frequence and percentage.

According to the views of the students it is determined that the priority attitudes of the Japanese teachers are the following: 1.Using of the time effectively, 2-Using of the Language of the verbal and body to increase the communication in the class, 3-Saluting the students in the end of Lesson. it is determined that the attitudes of the Japanese teachers are profit to the rurals of the natural method.

According to the views of the Japanese teachers they have diffuculty in the length of the programme, to accomplish it.

The Japanese teachers, as the students said used the time effectively in Japanese teaching. According to these findings, there are not differences between the views of the students and teachers and also the teachers used the natural method effectively.

Key Words: Natural Method; Japanese Language Education ;Views of Students; Attittudes of teachers

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

İnsanları oluşturduğu toplumlarda kullanılan bir iletişim ve düşünme aracı olup, seslerden oluşan bir sistem olan dil, bir toplumda konuşma ve yazılı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Dünya üzerinde bir çok dil (beşbinden fazla olduğunu ileri süren araştırmacılar vardır) bulunmasına karşın, gittikçe artan uluslar arası ilişkiler, ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme ve dolayısıyla eğitimciler açısından öğretme gereksinimi ortaya çıkmıştır (Demirel, 1999). Anadilin dışında öğretilen ve öğrencilerin akademik, toplumsal ve meslekle ilgili gelişmelerine katkıda bulunmayı amaçlayan yabancı dil (Oğuzkan, 1993) öğretiminde öğretim teknolojisi, bu alan için programlarda öngörülen özel amaçlara ulaşılabilmesi için gerekli öğretim yapıları ve süreçlerden oluşan bir disiplin anlamındadır (Alkan ve Kurt, 1998, s. 112).

Günümüzde yabancı dil öğretiminde bir tek yöntemden değil, birçok yöntemden söz edilebilir. Her bir yöntem bireyin çeşitli yönlerden bilgiyi kazanmasına yardımcı olmaktadır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklere baktığımızda anlatım ve soru-cevap dışındaki bütün yöntem ve tekniklerde araca ihtiyaç vardır (Alkan ve Kurt, 1998, s. 122).

Yabancı dil öğretiminde kullanılacak yöntem ve teknikler şunlardır (Demirel, 1999):

a-Yöntemler

1-Temel Yöntemler

- a.Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi
- b.Düzvarım Yöntemi
- c.Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi
- d.Bilişsel Öğrenme Yöntemi
- e.Doğal Yöntem f.İletişimci Yöntem
- g. Seçmeli Yöntem

2-Diğer Yöntemler

- a. Telkin Yöntemi
- b.Grupla Dil Öğretimi Yöntemi
- c.Sessizlik Yöntemi
- d.Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

b-Teknikler

1. Grupla Öğretim Teknikleri (Gösteri, Soru-Cevap, Rol Yapma-Drama, Benzetim, İkili ve Grup Çalışmaları, Mikro Öğretim, Eğitsel Oyunlarla Öğretim, İletişim ve Gramer Oyunları)

2.Bireysel Öğretim Teknikleri (Bireyselleştirilmiş Öğretim, Programlı Öğretim ve Bilgisayar Destekli Öğretim)

Yabancı dilin anadiline benzer biçimde öğretilmesi gerektiğini savunan Doğal Yöntem "yabancı dil öğrencilerine başından itibaren yalnızca, öğretmenin anadili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve bu etkileşimi birbirleriylemetin oluştururcasına bağlantılı ama dilbilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmek biçiminde tanımlanabilir. Doğal Yöntem, klasik yapıtların diline karşılık, "yaşayan" dilin yazılı dile karşılık "konuşma" dilinin öğretimini amaç edinmiştir (Demirel, 1999, s.48).

Kısaca Doğal Yöntemde;

1. Öğretmen konuşur, öğrenci dinler.
2. Söyleneni erle ilgili olarak öğrenciye sık sık mimikle olmazsa yabancı dilde açıklama yapılır. Sözcük öğretiminde varsa *eşdeşlere* (cognates) öncelik verilir.
3. Öğrenci, duyduğunu, anlamını tam çıkarmamış olsa bile tekrarlar. Telaffuz, doğrudan doğruya taklit etmeye dayanır. Çocuk öğrenirken etkin olmalı, tıpkı anadilini öğrenirken yaptığı gibi, yanlışlıklara aldırmandan elverdiğince konuşmalıdır. Yanlışlıklar öğretmen tarafından düzeltilir. Yapılar, alıştırma yoluyla pekiştirilir. Ara sıra yapılan sesli okuma ile öğrencinin yabancı dil telaffuzunu kavramasına yardım edilir öğrenci konuşmakta çekingen davranırsa, ona

kitaplardan günlük konuşma parçaları ezberletilir.

4. Dil öğrenimi, doğal olarak her şeyden önce sözcük öğrenimidir. O nedenle, öğrenciye yabancı dilde sık kullanılan sözcükler seçilerek öğretilmelidir.

5. Doğal Yöntemde orta zorlukta sözcükler öğretilir. Bu, öğrenciyi kendiliğinden anlama okuma olgunluğuna getirir. Sözcüklerin bağlam içinde tekrarı öğrencinin sözcüklerin semantik genişliğini zahmetsizce anlamasını sağlar. Konular baştan sona kendi kendine açıklanabilir. Anadiline başvurmadan, metinden anlam çıkarılabilir.

Yabancı dil öğretimi, bir dili öğretirken, hedef dil dışında ara (yardımcı) dilin kullanılıp kullanılmamasına göre ikiye ayrılır. Örneğin, Japonca öğretiminde başka herhangi bir dilden faydalanmaksızın, Japonca ile Japonca'yı öğretme yöntemi "doğal yöntem" olup, hedef dildeki bir ifadeyi başka bir dili kullanmak suretiyle, öğretme yöntemi ise "dolaylı yöntem" şeklinde adlandırılmaktadır (Takayuki, 1993, s.7).

Yabancı dil öğretiminde, uygulanan yöntemden çok, sistemde görev alan yöneticilerin, uzmanların ve yabancı dil ile ilgili bilgileri öğrenciye sunmakla sorumlu olan öğretmenin tutumu önemlidir. Derste olumlu bir öğretim ortamının yaratılması, birçok öğretim etkinliklerinin etkili bir biçimde kullanılması, öğrencilerin gereksinim ve ilgilerinin göz önüne alınması ancak deneyimli ve iyi bir eğitim görmüş öğretmenin yardımı ile gerçekleşebilir. Öğretmen dersi öğrenciye sevdirecek tek kişi olup, öğretmenin yabancı dil bilgisi ve öğretim becerisi yetersizse öğrenci çevresi tarafından ne kadar dil öğrenmeye heveslendirilmiş olsa da başarı şansı azdır (Alkan ve Kurt, 1998, ss. 119-120).

Yabancı dil öğretiminde öğretmenlerin sahip olması gereken beş önemli fonksiyon şunlardır (Nunan, 1998):

1. Bilişsel fonksiyon
2. Sınıf yönetimi fonksiyonu

3. Pratik amaçlar
4. Kişisel ve kişiler arası fonksiyon
5. İçtenlik ve coşku.

Türkiye'de yükseköğretim kademesinde üç üniversitede Japon Dili Eğitimi verilmektedir. Bunlardan Kayseri Erciyes ve Ankara Üniversitelerinde Fen-Edebiyat Fakültelerine bağlı olarak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde ise Eğitim Fakültesine bağlı olarak Japon Dili Eğitimi verilmektedir. Bunun yanı sıra Orta Doğu Teknik, Boğaziçi, Bilkent ve Ege Üniversitesi'nde seçmeli ders olarak programlarda yer almaktadır.

Ortaöğretim kurumunda ise 1992 yılından itibaren Anadolu Ticaret ve Meslek Lisesi ile Ankara Radyo-Televizyon Endüstri Meslek Lisesi'nde Japonca öğretilmeye başlanmıştır. Bu kurumlarda ilk bir yıl hazırlık olup, kalan üç sene boyunca ise seçmeli ders olarak verilmektedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi 1992 yılında, Japonca Öğretmenliği bölümü ise 1993 yılında kurulmuştur. Yakın bir gelecekte Japonca dilinin, İngilizce'den sonra ikinci bir yabancı dil olarak bazı orta öğretim kurumlarında öğretilmeye başlanması durumunda ve bu dili öğretecek öğretmen eksikliğini ortadan kaldırmak amacıyla Ankara ve Erciyes Üniversitelerinde bulunan Japon Dili ve Edebiyatı bölümlerinden farklı olarak yalnız Türkiye'de değil tüm Ortadoğu bölgesindeki tek ve ilk Japonca Öğretmenliği bölümü Ç.O.M.Ü. bünyesinde öğretim hayatına başlamıştır.

1993 yılından sonra, öğrenci sayısının artışına bağlı olarak öğretim görevlisi sayısı da artmıştır. Bugün ise bölümde 168 öğrenci ve 9 Japon uyruklu 2 Türk olmak üzere toplam 11 öğretim elemanı Japonca eğitimini sürdürmektedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Japon Dili Eğitimi Ana Bilim Dalında hazırlık sınıfından itibaren beş yıl boyunca Japonca Dilbilgisi dersi programlarda yer almaktadır.

Ç.O.M.Ü. Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalında fiilen ders vermekte olan öğretim elemanlarının tümü Japon uyruklu olduğundan dersler doğal yöntemle işlenmektedir. Resimler, gerçek nesnelere, fotoğraflar yoluyla doğal bir ortam hazırlanmak suretiyle, Japonca ifadeler sadece Japonca ile verilmeye çalışılmaktadır. Gramer açıklaması verilmeksizin öğrencilerin kelime haznelerinde bulunan kelimeleri kullanarak, ifadenin nerede nasıl kullanılacağı kavratılmak suretiyle, ilk aşamada taklit (öğretmenin söylediğini söylediği şekilde tekrar), tahtaya yazılanı okuyarak sınıfça tekrar, öğretmenin öğrencilerini kontrol edebilmesi amacıyla teker teker söyletme şeklinde yeni kelime ya da cümle kalıbı verilmektedir. Bir başka deyişle, yeni cümle kalıpları daha önce öğrenilmiş olanlarla basamaklı ve birikerek sunulmaktadır.

Yabancı dil öğretmenlerinin eğitim ve öğretim teknolojisi konusunda yeterlikleri ve bu konuda yetiştirilmelerine yönelik olarak 16-26 Haziran 1984 tarihinde İngiltere'de bir sempozyum düzenlenmiş ve yabancı dil öğretmenlerinin etkili öğretmen olabilmelerinde özel öğretim teknolojisi ve eğitim teknolojisi açısından gerekli formasyona sahip olmalarının önemi vurgulanmıştır (Toney 1985). Arnall (1992) ve Walling (1993) yabancı dil öğretiminde eğitim teknolojisinin önemini vurgulamış ve yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilerine en iyi öğrenme ortamını hazırlayabilmelerinde eğitim ve öğretim teknolojilerinin sağlayabileceği katkılardan bahsetmiştir. Arnall'a göre bu konuda yararlanılabilecek teknolojilerden bazıları şunlardır: bilgisayar, video ve audio, CD-ROM, compact diskler, uydular, telefon vb.

Japonya'da 1996 yılında Hiroşima kentinde düzenlenen Uluslar arası Yabancı Dil Öğretimi Konferansı'nda sunulmuş olan bildirilerde yabancı dil öğrenme-öğretme süreçlerinde eğitim ve öğretim teknolojilerinden yararlanmanın ve bu konuda öğretmenlerin nitelikli olarak yetiştirilmelerinin önemine değinilmiştir. Konferans bildirilerinde yabancı dil

öğretiminde bilgisayar destekli öğretim, çoklu ortamlar (multi-media) internet ve video vb. teknolojilerden öğretmenler tarafından yeterince yararlanılması gereği üzerinde de durulmuştur. Bazı bildirimlerde ise yabancı dil öğretiminde öğrencilerden kaynaklanan sorunlar bulunmasına rağmen, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle eğitim ve öğretim teknolojileri konusunda yeterli formasyon kazandırılmış olan öğretmenlerin bu sorunların üstesinden gelebilecekleri vurgulanmıştır (Cornwell; Sugino, 1996). Doğal yöntemin kullanıldığı Japonca derslerinde öğretmen davranışlarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi bu araştırmanın temel problemidir.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, doğal yöntemin kullanıldığı Japonca derslerinde öğretmen davranışlarının öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Araştırmada bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1-Öğrencilere göre Japonca derslerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde (Dikkat çekme, güdüleme, gözden geçirme, hedef davranışı söyleme, geçiş, geliştirme, özetleme, ödev verme, tekrar güdüleme ve kapanış) öğretmenlerin gösterdikleri davranışların sıklık dereceleri nasıldır?

2-Japon dili öğretiminde öğrenme öğretim süreçlerinde doğal yöntemden yararlanmada ortaya çıkan sorunlara yönelik olarak Japon uyruklu öğretim elemanlarının görüş ve önerileri nelerdir?

3-Doğal yöntemle Japonca öğretiminde öğretmen davranışlarına yönelik olarak öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında fark var mıdır?

Önem

Yabancı dil öğretiminde uygulanan yöntemden çok, sistemde görev alan öğretmenlerin yabancı dil ile ilgili bilişsel, duyuşsal ve devinimsel yeterlilikleri de oldukça önemlidir. Tüm dersler de olduğu gibi yabancı dil derslerinde de öğrenme-

öğretme süreçlerinde gösterdikleri davranışların sıklık dereceleri konusunda en objektif değerlendirmeleri yapabilecek kimselerin hedef kitleyi oluşturan öğrenciler olduğu kuşkusuzdur. Bu bağlamda araştırma ele aldığı konu açısından önem taşımaktadır. Ayrıca yabancı dil (Japonca) öğretiminde kullanılan yöntemlerden birisi olan "doğal yöntem" açısından öğretmen davranışlarının incelendiği bu araştırmanın ilgili literatüre ve gelecekte yabancı dil öğretiminde görev alacak yabancı (Japon) ve Türk öğretim elemanlarının gerçekleştirecekleri eğitim-öğretim etkinliklerine katkıda bulunabileceği umulmaktadır.

Sayıtlar

1-Problem çözümünde seçilen araştırma yöntemi araştırma amacına uygundur.

2-Öğrencilerin anket sorularına öğretim elemanlarının ise görüşme formlarına verdikleri cevaplar objektif ve kendi görüşlerini yansıtmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1-Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil Eğitimi Bölümü Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri ile;

2-Yabancı dil öğretim yöntemi açısından ise; "doğal yöntem" ile sınırlıdır.

Kısaltmalar

Ç.O.M.Ü: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Model

Araştırmada amaçlara uygun olduğu düşünülen tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2000-2001 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart

Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil Eğitimi Bölümü Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan öğrenciler ve öğretim elemanları oluşturmaktadır. Söz konusu Anabilim Dalı'nda hazırlık birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflar olmak üzere toplam 168 öğrenci ve 9 Japon uyruklu 2 de Türk olmak üzere toplam 11 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Dolayısıyla da araştırmanın evreni 168 öğrenci ve 11 öğretim elemanıdır. Hazırlık sınıfı (42 öğrenci) ve birinci sınıfta (27 öğrenci) öğrenim gören toplam 69 öğrenci ise örnekleme oluşturmuştur. Öğretim elemanları sayıca az oldukları için evrenden örneklem alınmadan evrenin tamamına ulaşılmıştır. Araştırmada örneklem (öğrenci) evren oram (69/168) yaklaşık %25 olarak gerçekleşmiş ve araştırma örnekleminin evreni yeterince tespit ettiği kabul edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanmasında öğrenci görüşleri için anket, öğretim elemanları için ise görüşme formundan yararlanılmıştır. Anket ve görüşme formunun bazı özellikleri, hazırlanışı ve uygulanışı aşamalarına ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

a-Anketin Bazı Özellikleri ve Hazırlanışı ve Uygulanışı

Ankette kişisel bilgiler (cinsiyet ve sınıf) ile ilgili 2 soru, Japonca öğretiminde öğrenme-öğretme süreçlerinde öğretmen davranışlarının öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesine ilişkin olarak ise 25 soru olmak üzere toplam 27 soru yer almıştır. Anketin ikinci bölümünde yer alan 25 sorunun bir dersin işleniş aşamalarına göre dağılımı şöyledir:

Aşamalar ve Soru Sayıları

- 1-Dikkat çekme 1
- 2-Güdüleme 1
- 3-Gözden geçirme 1
- 4-Hedef/Davranışı söyleme 1
- 5-Geçiş 1
- 6-Geliştirme (Sunu) 13

- 7-Özetleme 2
- 8-Ödev verme 2
- 9-Tekrar güdüleme 2
- 10-Kapanış 1

Toplam 27 sorudan oluşan anketin birinci bölümünde yer alan kişisel bilgiler ile ilgili 2 soru seçenekli (çoktan seçmeli), ikinci bölümde yer alan 25 soru ise likert tipi üçlü dereceleme ölçekli olarak hazırlanmıştır. Araştırmada öğrenci görüşlerine göre öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde gösterdikleri davranışların sıklık dereceleri ölçülmek istendiğinden üçlü ölçek "Her Zaman", "Ara Sıra" ve "Hiçbir Zaman" biçiminde hazırlanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan anketlerin görünüş geçerliliği konusunda uzman görüşlerine başvurulmuş ve gelen dönütler doğrultusunda sorularda bazı değişiklikler ve düzeltmeler yapılmıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi anket sorularını öğrenme-öğretme süreci (bir dersin işleniş aşamaları) oluşturduğundan, bu konuda ilgili literatür bulguları dikkate alınarak sorular hazırlanmış ve bu doğrultuda anketlerin kapsam geçerliliğinin yeterli olduğu kabul edilmiştir. Sonraki aşamada test tekrar test yöntemi ile 21 gün ara ile örneklem grubu oluşturan öğrencilerden 10 tanesine anketler uygulanmış ve güvenilirlik katsayısı 0.73 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan anketler, örneklem olarak seçilen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil Eğitimi Bölümü Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören toplam 69 öğrenciye uygulanmış ve iki öğrenci anketi doldurmadığından 67 öğrenciden gelen cevaplar doğrultusunda istatistiksel işlemler yapılmıştır. Anketlerin geri dönüş oranı (67/69) %91 olarak gerçekleşmiştir.

b-Görüşme Formunun Bazı Özellikleri, Hazırlanışı ve Uygulanışı

Araştırmada Japon dili öğretim elemanlarının, Japonca öğretiminde doğal yöntemden yararlanmada ortaya çıkan sorunlara yönelik olarak görüş ve önerilerinin alınması amacı ile kişisel bilgiler (3 soru) ve doğal yöntem ile ilgili sorular (3 soru) olmak üzere iki alt bölümden oluşan bir görüşme formundan yararlanılmıştır. Böylece toplam 6 sorudan oluşan görüşme formu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil Eğitimi Bölümü Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda görevli toplam 9 Japon uyruklu öğretim elemanına yüz yüze uygulanmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumu

Araştırma verilerinin analizinde frekans, yüzde gibi istatistiksel teknikler kullanılmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın birinci ve ikinci alt amaçlarına ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmektedir.

1-Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 1' de görüldüğü gibi öğrenci görüşlerine göre Japon uyruklu öğretim elemanlarının "her zaman" gösterdikleri davranışlar öncelik sırasına göre 6.11, 6.12 ve 10.1. soru maddelerinde belirtilen davranışlardır. 6.11. soru maddesinde yer alan zamanı etkili biçimde kullanma davranışı 60, 6.12. soru maddesinde yer alan sınıf içi etkili iletişimi sağlamak için sözel dili ve beden dilini kullanma davranışı 56, 10.1. soru maddesindeki dersi sona erdirirken selamlama davranışı ise 55 öğrenci tarafından öğretim elemanlarca "her zaman" gösterilen davranışlar olarak belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğretmenin öncelikli görevlerinden olan sınıfta zaman yönetiminde oldukça başarılı oldukları ve sınıf içi etkili iletişimi sağlamak için sözel dili ve beden dilini kullanma

davranışlarını doğal yöntemle uygun biçimde (Demirel, 1999; Takayuki,1993; Nagaho, 1995; Terado ve diğerleri, 1999) her zaman gösterdikleri söylenebilir.

Tablo I'de görüldüğü gibi öğrenci görüşlerine göre Japon uyruklu öğretim elemanlarının en yüksek frekans ile "arasıra" gösterdikleri davranışlar öncelik sırası ile 6.2, 6.8 ve 6.13 soru maddelerinde yer alan davranışlardır. 6.2. soru maddesinde yer alan içeriği öğrencinin giriş davranışları ve hazır bulunuşluk düzeyini dikkate alarak işleme davranışı 27 öğrenci tarafından "arasıra", 24 öğrenci tarafından "her zaman", 14 öğrenci tarafından "hiçbir zaman" öğretim elemanlarınca gösterilmeyen davranışlar olarak belirtilmiştir.

5.1. soru maddesindeki dersi sunmaya başlamadan önce bir takım açıklamalar yapma 6.8. soru maddesinde yer alan öğrencilere, sorulan sorulara doğru cevaplar gelmiyorsa ipuçları verme ve 6.13.soru maddesinde yer alan her konu sonunda biçimlendirme veya yetiştirmeye dönük değerlendirme yapma davranışları 26'sar öğrenci tarafından öğretim elemanlarınca "arasıra" gösterilen davranışlar olarak belirtilmiştir. 5.1, 6.2, ve 6.13. soru maddelerinde ara sıra ve hiçbir zaman seçeneklerinin toplamının her zaman seçeneğinden daha fazla olması, bu soru maddelerinde yer alan davranışların öğretim elemanlarınca her zaman gösterilmediği bu davranışları öğretim elemanlarının arasıra (ya da hiçbir zaman) gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme sürecinde geçiş aşamasına ve öğrencinin giriş davranışları ve hazır bulunuşluğuna ve her konu sonunda biçimlendirme veya yetiştirmeye dönük değerlendirme yapmaya pek fazla önem vermedikleri, bu bulguların da öğrenme-öğretme süreçlerinde doğal yöntemi kullanmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo I' de görüldüğü öğrenci görüşlerine göre Japon uyruklu öğretim elemanlarının en yüksek frekans ile hiçbir zaman göstermedikleri davranışlar öncelik

sırası ile 6.2, 3.1, 8.2, 6.1, 6.3 ve 6.4. soru maddelerinde yer alan davranışlardır. 6.2. soru maddesinde yer alan içeriği öğrencinin giriş davranışları ve hazır bulunuşluk düzeyini dikkate alarak işleme; 3.1. soru maddesinde yer alan öğrencilere neyi, nasıl öğrenecekleri konusunda bilgi verme ve 8.2. soru maddesinde yer alan öğrencileri araştırmaya sevk etmek için ödev verme davranışları 14'er öğrenci tarafından öğretim elemanlarınca hiçbir zaman gösterilmeyen davranışlar olarak belirtilmiştir. 6.1. soru maddesindeki içeriği öğrencinin bireysel, toplumsal ve kültürel yapı özelliklerine göre işleme davranışı 12, 6.3. soruda yer alan içeriği işlerken öğrenci seviyesi, eğitim ve öğretim teknolojisine en uygun yöntem ve tekniklerden yararlanma davranışı 11 ve 6.4. soruda yer alan içeriği işlerken öğrenci seviyesi, konu ve yöntem-teknığe uygun araç-gereç (teknoloji)den yararlanma davranışı ise 10 öğrenci tarafından öğretim elemanlarınca "hiçbir zaman" gösterilmeyen davranışlar olarak belirtilmiştir.

Anket yolu ile görüşleri alınan öğrencilerin "hiçbir zaman" seçeneğini en yüksek katılım oranı ile işaretledikleri soru maddelerinin genelde eğitim programının "içerik" ögesi ile olduğu ve içeriğin öğrencinin giriş davranışları seviyesi, bireysel, toplumsal ve kültürel yapı özelliklerine göre işleme konularında yoğunlaştığı dikkati eklemektedir. Söz konusu soru maddelerine ilişkin bulguların öğrenme-öğretme süreçlerinde "doğal yöntem"in kullanılması ve öğretim elemanlarının Türk toplumunun sosyal ve kültürel özelliği konusunda yeterince fikir sahibi olmamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

2.ve 3. Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt amacını gerçekleştirmek için Japon dili öğretiminde görevli öğretim elemanlarına uygulanan görüşme formuna yönelik olarak elde edilen

bulgular ve yorumlarına aşağıda yer verilmektedir;

2.1.Görüşme formunu dolduran 7 Japon uyruklu öğretim elemanı (okutma)nın 6 tanesi (%86) kadındır.

2.2.Öğretim elemanlarının yıl olarak meslekî kıdemleri birbirlerinden farklı (1.5; 2; 2.5; 3; 4; 5 ve 8) olup ortalama kıdem 3.7 yıldır.

2.3.Görüşme formunu dolduran 7 Japon uyruklu öğretim elemanının 1 tanesi (%14) "Hiç", 3 tanesi (%43) "Az", 2 tanesi "Orta Derecede" (%28), 1 tanesi ise (%14) "İyi Derecede" Türkçe bildiklerini belirtmişlerdir.

2.4.Doğal yöntemle Japonca öğretiminde en çok güçlük çektikleri değişkenin ne olduğuna ilişkin soruya 3'ü (%43) "program" (programın * uzunluğu ve yetiştirme sorunu) şeklinde cevaplamıştır. Programın uzun olması ve programı zamanında tamamlama kaygısının Japon uyruklu öğretim elemanlarını "zamanı etkili kullanma" çabasına yöneltebileceği düşüncesi doğrultusunda, bu bulgunun öğrenci görüşleri ile tutarlı olduğu söylenebilir. Daha önce de belirttiğimiz gibi öğrenci görüşlerine göre Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde en çok sıklıkla her zaman gösterdikleri davranış "zamanı etkili kullanma"dır.

Bu soru maddesine 2 öğretim elemanı (%28) öğrenci (seviye, algılama ve öğrenme sorunları), 1 öğretim elemanı (%14) ortam (bina, sınıf, araç-gereç vb.), 1 öğretim elemanı (%14) ise iletişim sorunları biçiminde cevap vermiştir.

2.5.Görüşme formunu dolduran 7 Japon uyruklu öğretim elemanının tamamı (%100) doğal yöntemle Japonca öğretiminde (öğrenme-öğretme süreçlerinde) her zaman gösterdikleri davranış olarak "zamanı etkili kullanma"yı belirtmişlerdir. Bu bulgu 2.4. maddede de belirttiğimiz gibi, öğrenci görüşleri ile tutarlıdır (Bkz. Tablo 1) **2.6.**Bir dersin işlenişinde en çok zorlandıkları aşamanın ne olduğuna ilişkin soruya 3 öğretim elemanı (%43) "Geçiş" (Ön

Açıklama), 2 öğretim elemanı (%28) "Güdüleme", 2 öğretim elemanı (%28) ise "Tekrar Güdüleme" biçiminde cevap vermiştir. 4 öğretim elemanının (57) güdüleme ve tekrar güdüleme biçiminde verdikleri cevaplar doğrultusunda, Japon uyruklu öğretim elemanlarının genelde öğrencileri güdüleme (motive etme) kaygısı içerisinde oldukları söylenebilir. Ancak bu bulgu öğrenci görüşleri ile tutarlı değildir. Şöyle ki öğrenciler Japonca öğrenme-öğretme süreçlerinde Japon uyruklu öğretim elemanlarının söz konusu davranışları (güdüleme ve tekrar güdüleme) genelde her zaman gösterdiklerini belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle bu soru maddelerinde öğrencilerin her zaman seçeneğine verdikleri cevaplar, hiç ve arasıra seçeneklerinden daha büyük frekans göstermiştir (Bkz. Tablo 1)

Bir dersin işlenişinde en çok zorlandıkları aşama ile ilgili soruya 3 öğretim elemanının (%43) vermiş olduğu ("geçiş") cevapların, öğrenci görüşleri ile tutarlı olduğu dikkati çekmektedir. Yani, bu soru maddelerinde öğrencilerin "hiç" ve "arasıra" seçeneklerine verdikleri cevaplar, "her zaman" seçeneğinden daha büyük bir frekans göstermiştir.

BÖLÜM 4

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Araştırma bulguları doğrultusunda ulaşılan bazı önemli sonuçlara maddeler halinde aşağıda yer verilmektedir;

Anket uygulaması yapılan öğrenci görüşlerine göre;

1-Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde "her zaman" gösterdikleri davranışlar öncelik sırası ile; zamanı etkili kullanma, sınıf içi etkili iletişimi sağlamak için sözel dili ve beden dilini kullanma ve dersi sona erdirirken öğrencileri selamlama davranışlarıdır. Doğal yöntemin en önemli özelliklerinden birisi olan ara bir dilin kullanılmaması, Japon uyruklu öğretim elemanlarını iletişim

sağlamada beden dilini kullanmaya yönelttiği düşünülebilir.

2-Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde en yüksek frekans ve katılım oranı ile "ara sıra" gösterdikleri davranış, "içeriği öğrencinin giriş davranışları ve hazır bulunuşluk düzeyini dikkate alarak işleme" davranışdır.

3-Japon uyruklu öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçlerinde en yüksek frekans ve katılım oranı ile "hiçbir zaman" göstermedikleri davranışlar, öncelik sırası ile içeriği öğrencinin giriş davranışları ve hazır bulunuşluk düzeyini dikkate alarak işleme; öğrencilere neyi, nasıl öğrenecekleri konusunda bilgi verme ve öğrencileri araştırmaya sevk etmek için ödev verme davranışlarıdır. Öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreçleri de "gözden geçirme" davranışını yeterince göstermedikleri, zamanı etkili biçimde kullanmada başarılı olmalarına rağmen, öğrenme-öğretme süreçlerinin "geliştirme" aşamasında hedef kitleyi oluşturan öğrenciyi ve öğrenciyeye görelilik ilkesini göz ardı ettikleri düşünülebilir. Yine öğrenci görüşlerine göre öğretim elemanları öğrencileri araştırmaya sevk etmek için ders bitiminden önce ödev vermektense çok, sınıf içi öğrenmeleri destekleyici ödevleri verme davranışını (Bkz. Tablo 1; 8.1. madde) daha çok sıklıkla gerçekleştirilmektedirler.

4-İçeriği işlerken öğrenci seviyesi ve eğitim-öğretim teknolojilerine en uygun araç-gereç (teknoloji) ve yöntem tekniklerden yararlanma konusunda verilen cevaplar doğrultusunda Japon uyruklu öğretim elemanlarının eğitim ve öğretim teknolojisi konusunda bilişsel ve devinişsel düzeyde yeterli olmadıkları düşünülebilir.

Ancak öğrencilerin Japon uyruklu öğretim elemanlarının her zaman gösterdiklerini belirttikleri davranışın "zamanı etkili biçimde kullanma" olduğu dikkate alınır (Bkz. 6.11.) öğretim elemanlarının içeriği işlerken öğretmenin öncelikli görevlerinden birisi olan "zaman yönetimi" konusunda oldukça başarılı oldukları ancak hedef kitle olan öğrencinin

iç koşullarından çok konuları zamanında yetiştirme kaygısı içerisinde buldukları doğal yöntemle yabancı dil öğretiminin kural ve ilkelerine (Demirel, 1999) uydukları söylenebilir

5-Görüşme formu ile görüşleri alınan 7 Japon öğretim elemanına göre doğal yöntemle Japonca öğretiminde en çok güçlük çektikleri değişken programın uzunluğu ve programı yetiştirme zorluğudur. Yine öğretim elemanlarının tamamına göre Japonca derslerinde her zaman gösterdikleri davranış zamanı etkili kullanma, 4" ne göre (%57) bir dersin işlenişinde en çok zorlandıkları aşama güdüleme ve tekrar güdüleme aşamalarıdır. Bu bulgu öğrenci görüşleri ile tutarlı olmasa da, Japonca derslerinde "zamanı etkili kullanma" davranışının Japon öğretim elemanlarıncaya her zaman gösterildiği konusunda öğrenci ve öğretim elemanlarının aynı görüşte oldukları saptanmıştır.

Öneriler

1-Japon dilinin Kanji adı verilen alfabeyle ifade edilmesinden kaynaklanan özel durumu itibariyle, öğrenciyi araştırmaya sevk edecek ödevlerin verilmediği düşünülse de, hazırlık ve birinci sınıfta öğretilmekte olan sembol sayısını artırmak yoluna gidilebilir. Bunun için, Japonca ve Japon Dili konusunda uzman Türk öğretim elemanlarının en kısa sürede yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu yolla, Japon uyruklu öğretim elemanlarının bir kelimeyi ya da bir cümle kalıbını öğretmek için harcadıkları zaman ve enerji düşünülürse Türk öğretim elemanlarıyla ortak yürütülecek olan eğitim ile hazırlık ve birinci sınıfta verilecek Japonca bilgisi ve seviyesi daha iyi bir duruma gelecektir.

2-Doğal yöntemin uygulanmasında yabancı öğretmen bulma konusunda sorunlar çıktığından Japonca öğretimi konusunda Türk öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

3-Japonca'yı öğretmek amacı ile Türkiye'ye gelen Japon uyruklu öğretim elemanlarına Türkiye'de buldukları süre boyunca Türkçe kursu verilmelidir.

4-Doğal yöntemin sınırlılıkları dolayısı ile Japonca öğretiminde diğer yabancı dil öğretim yöntemlerinin etkililiği konusunda da araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alkan, C ve Kurt. M. (1998) **Özel Öğretim Yöntemleri: Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi**. Anı Yayıncılık, Ankara:
- Arnall, Gail. C. **Innovations in Foreign Language**, (1992)Education EDRS Price MFO/PCOZ, Plus Postage, Cornwell, S ve Sugino, T." (1996).OnJALT96. Crossing Borders. **Proceedings of the Annual JALT**. International Conference on Language Teaching and Learning. 23 rd. Hiroshima. Japan.
- Demirel, Özcan. (1999).**İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi** M.E.B.Yayınları:3231, İstanbul:
- Nagaho, Sumio. (1995) **İlk Kez Yabancıya Japonca Öğretecekler için Japonca Doğal Yöntem**. ISBN4-87138-059-9 c0081 P1545E, Tokyo,
- Nunan, David. (1998) **Language Teaching Methodology** (A textbook for teachers) Printed in Great Britain by Redwood Books. Trowbridge:
- Oğuzkan, Ferhan. (1993). **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. Emel Matbaacılık, Ankara:
- Takayuki, Tomita. (1993) **Doğal Yöntem El Kitabı** , ISBN4-89358-232I,c308,Tokyo: Terada, Kazuko ve diğerleri. (1999).**Japoncannın Öğretimi**. ISBN4-87234-9156,c00S1,Tokyo:
- Toney, Terry. (1984) "Curriculum and Syllabus Design in ELT. **Report on the Dunford House Seminar. U.K.July, 16-26,**
- Walling, Dunavan. (1993). **English as a Second Language**, 25 Questions Phi. Delta Kappapo Box. 785,Bloomington.